

dammen

Mooi middenspel

Een dampartij tussen spelers van enig niveau wordt zelden beslist in de opening. Er bestaan haarscherpe openingsvarianten waarin een enkele uitglijder fataal is, maar doorgaans dient de openingsfase om een gunstig uitgangspunt voor het middenspel te verwerven.

In het kampioenschap van Drenthe, overtuigend gewonnen door Alex van Prinsenbeek, slaagt de kampioen er in om tegen veteraan Jaap Knipper al vroeg in het middenspel een gewonnen positie op het bord te toveren. De computerdatabase, die honderdduizenden partijen met elkaar kan vergelijken, brengt een even zeldzame als beroemde voorganger aan het licht.

diagram 1

Alex van Prinsenbeek-Jaap Knipper

(Kampioenschap van Drenthe 2011, na 32...14-20)

Delen we het bord vertikaal doormidden, dan zien we dat de spelers op beider linker vleugel de grootste troepenmacht hebben samengetrokken. De witte aanval is echter beweeglijker en Van Prinsenbeek zal dit op fraaie wijze etaleren.

33. 36-31! 4-9(?)

Ook na 33...6-11 34. 22-17 of 33...7-12 34. 22-17 12x21 35. 31-27 blijft de witte aanval voortrollen, maar nu wordt het een lawine.

34. 31-27!

Dreigt 27-21.

34...7-11 35. 37-31! 26x37 36. 42x31 11-16

De gang naar de rand met 36...24-30 betekent wel bijna strategische overgave.

37. 45-40! 9-14 38. 50-45!

In het wereldkampioenschap van 1925 kwam exact dezelfde stelling op het bord in de partij Bizot-Sonnier.

De Fransman Stanislas Bizot (1879-1950) bereikte in dat toernooi zijn absolute hoogtepunt door soeverein de titel voor zich op te eisen voor grote(re) namen als Fabre, Keller, Vos, De Jongh en Hoogland. Onlangs werd van Bizot een handgeschreven (dam) manuscript geveild via internet.

38...24-29 39. 33x24 20x29

Ook na 38...3-9 39. 22-17 13-18 40. 31-26 9-13 41. 39-34 8-12 42. 17x8 13x2 43. 34-29 23x34 44. 40x29 is zwart een vogel voor de kat.

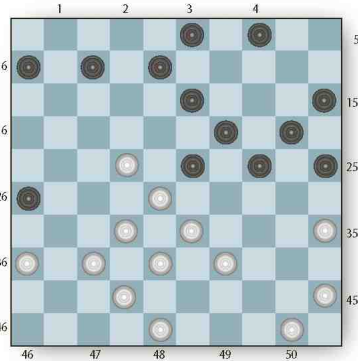

diagram 1

40. 39-34! 3-9 41. 31-26

Niet te haastig 34-30?, 38-33, 40x18 wegens 16-21!

41...15-20

Hier speelde Paul Sonier - beroemd als componist van partijproblemen - 41...14-20, waarna het verder ging met 42. 26-21! 20-24 43. 34-30 (eerst 43. 21-17 is overtuigender) 25x34 44. 38-33 29x33 45. 40x18 38-42 46. 48x37 24-30 47. 35x24 19x30 48. 45-40 en Bizot had nog 20 zetten nodig om in het eindspel te winnen.

42. 26-21! 20-24 43. 21-17!

Wit toont zijn gevoel voor esthetiek door de platte schijfwinst 34-30, 38-33 te negeren.

43...8-12 44. 17x8 13x2 45. 22-17! 2-8

Na 45...2-7 ligt de elegante forcing 46. 17-12! 7x18 47. 28-22 9-13 48. 22-17! 14-20 49. 17-12 18x7 50. 34-30 25x34 51. 38-33 29x38 52. 40x9 klaar.

46. 27-22! 9-13 47. 48-42

Wit verzuimt de combinatie 34-30, 32-27, 38-33, 40x7, maar de partijzet gooit niets weg.

47...8-12 48. 17x8 13x2 49. 22-17! 2-7

Na 49...2-8 50. 28-22! 8-13 wint 51. 38-33! 29x18 52. 17-12 18x7 53. 34-30 25x34 54. 40x29 gemakkelijk.

50. 28-22! 23-28

Na 50...7-11 51. 42-37 zit er toch niets anders op.

51. 32x23 29x27 52. 34-30 25x34 53. 40x9

en enkele zetten later gaf zwart zich gewonnen.

Mooi middenspel was ook te bewonderen in de ereklassewedstrijd Hijken DTC-Damcombinatie Fryslân (16-4!).

diagram 2

Roel Boomstra-Bastiaan Hollander

(Hijken-DC Fryslân, 26 nov. 2011)

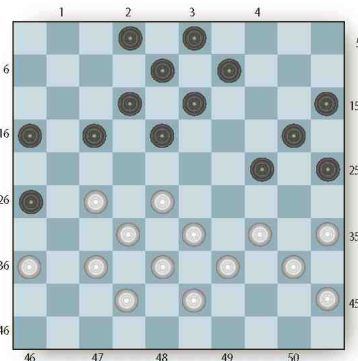

diagram 2

Na een door zwart rustig opgezette partij wist ons toptalent het vuur op te stoken met 27. 27-21 16x27 28. 32x21.

Zwart wordt gedwongen het spel te compliceren met een keer 18-22.

28...2-7 29. 37-32! 18-22

Moet nu wel, want 29...26-31? 30. 36x27 17x26 verliest een schijf door 31. 28-22! 24-29 32. 34x23 18x29 33. 33x24 20x29 34. 32-28! (dreigt 27-21) 7-11 35. 39-34.

30. 34-29 9-14

Na 30...22-27 31. 21-16 17-21 32. 28-23 is 13-18 griezelig wegens de combinatie 36-31, 29-23 (18x29), 35-30.

31. 42-37

Laat de combinatie 31. 40-34 12-18 32. 21x1 13-19 enz. niet toe.

31...13-18(?)

Zwart wil niet in een defensieve stand berusten met 31...22-27 32. 29-23 (na 32. 21-16 17-22! 33. 32x21 26x17 staat zwart niet minder) 32...27x16 33. 23-19.

32. 40-34 14-19 33. 45-40! 8-13

Zonder angst voor 29-23?, 34x14, 37-31.

34. 36-31! 24-30(?)

Enige kans op overleving is er na 34...25-30 35. 34x23 3-9 36. 29x20 18x29 37. 33x24 22x42 38. 37x48 26x28 39. 21-16 13-18 met compensatie voor de schijf.

35. 35x24 19x30 36. 40-35! 20-24 37. 29x20 15x24 38. 32-27? 13-19??

In tijdnood ontgaat zwart de redding 38...7-11! (op 39. 34-29? gevolgd door 11-16, 25x14, 18-23!, 23x41). Wit had 38. 34-29! moeten spelen met gereede kans op winst.

39. 28-23! 18x40 40. 35x44!

Het is meteen over. Na 40...30-34 41. 27x18 12x23 42. 21x1 23-29 43. 39x30 25x34 44. 44-39 gaf zwart op.

AUKE SCHOLMA

> adscholma@hotmail.com